

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยทำการศึกษาลยุทธ์ทางธุรกิจ ภูมิความรู้ความชำนาญ และความสำเร็จในการประกอบธุรกิจหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (4 – 5 ดาว) ประเภทธุรกิจอาหาร ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นรายบุคคล (Structure Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์และวิธีการสัมภาษณ์ของศาสตราจารย์ไมเคิล เฟรเซอร์ (Frese, 2000) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ภายใต้การควบคุมและการฝึกหัดของ ดร.อุบลวรรณ ภวภานันท์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (4 – 5 ดาว) ประเภทธุรกิจอาหารโดยรายชื่อผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จทั้งหมด ได้มาจากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นสถิติของปี พ.ศ. 2547 จำนวน 57 ราย (ข้อมูลโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี 2547, Online, 2547)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 32 ราย ซึ่งได้มาจากการถามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ส่งจดหมายแนะนำตัวผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยไปยังผู้ประกอบการ OTOP ประเภทธุรกิจอาหาร เพื่อขอความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. โทรศัพท์ติดต่อเพื่อถามความสมัครใจในการเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 57 ราย และได้รับการตอบรับจำนวน 37 ราย
3. ขอนัดเวลาเพื่อเข้าสัมภาษณ์

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ

2. ตัวแปรตาม

2.1 กลยุทธ์ทางธุรกิจ ประกอบด้วย

- 2.1.1 การวางแผนล่วงหน้าอย่างสมบูรณ์
- 2.1.2 การวางแผนเฉพาะสิ่งสำคัญ
- 2.1.3 การแสวงหาโอกาส
- 2.1.4 การตั้งรับ

2.2 ภูมิความรู้ความชำนาญ ประกอบด้วย

- 2.2.1 ระยะเวลาในการศึกษา
- 2.2.2 ประสบการณ์ในการบริหาร
- 2.2.3 ความชำนาญในวิชาชีพ

2.3 ความสำเร็จ โดยวัดจาก

- 2.3.1 แนวโน้มของกำไร
- 2.3.2 แนวโน้มของจำนวนลูกค้า
- 2.3.3 แนวโน้มของยอดขาย
- 2.3.4 แนวโน้มของธุรกิจโดยรวม
- 2.3.5 การประเมินความสำเร็จโดยผู้อื่น
- 2.3.6 ความพึงพอใจความสำเร็จเมื่อเทียบกับคู่แข่ง
- 2.3.7 ความพึงพอใจในฐานะเจ้าของกิจการ
- 2.3.8 ความพึงพอใจในรายได้
- 2.3.9 จำนวนพนักงานในปัจจุบัน
- 2.3.10 มูลค่าเครื่องจักรและอุปกรณ์ หากมีการขายกิจการ
- 2.3.11 การประเมินความสำเร็จโดยผู้สัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ และวิธีการประเมินผลของศาสตราจารย์ไมเคิล เฟรเซอร์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 12 หัวข้อ ดังนี้

1.1 ข้อมูลการสัมภาษณ์	มีจำนวนทั้งหมด	6	ข้อ
1.2 ข้อมูลทั่วไปทางธุรกิจ	มีจำนวนทั้งหมด	19	ข้อ
1.3 ภูมิความรู้ความชำนาญ	มีจำนวนทั้งหมด	14	ข้อ
1.4 จุดหมาย เป้าหมาย และกลยุทธ์	มีจำนวนทั้งหมด	33	ข้อ
1.5 ปัญหาทั่วไปของธุรกิจ	มีจำนวนทั้งหมด	13	ข้อ
1.6 การแข่งขัน	มีจำนวนทั้งหมด	7	ข้อ
1.7 ความมีนวัตกรรม และการริเริ่ม	มีจำนวนทั้งหมด	36	ข้อ
1.8 ความเป็นผู้นำ และพนักงาน	มีจำนวนทั้งหมด	48	ข้อ
1.9 ความสำเร็จ	มีจำนวนทั้งหมด	75	ข้อ
1.10 เรื่องสมมุติเพื่อวัดความเป็นอิสระในตน	มีจำนวนทั้งหมด	4	ข้อ
1.11 เรื่องอื่นๆเพื่อขออนุญาตสอบถามความเห็นจากบุคคลที่ 3	มีจำนวนทั้งหมด	1	ข้อ
1.12 ข้อสังเกตเพิ่มเติมต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการประเมินผู้ประกอบการโดยผู้สัมภาษณ์			
2. แบบประเมินผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อคำถามในการประเมิน 51 ข้อ โดยใช้ประเมินความสำเร็จ 1 ข้อ และประเมินลักษณะผู้ประกอบการด้านลักษณะความสม่ำเสมอ และความใส่ใจในการเรียนรู้อีก 1 ข้อ
3. แบบสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 65 ข้อ

เครื่องมือวัดกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Strategy Process)

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้วัดกลยุทธ์ทางธุรกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนล่วงหน้าอย่างสมบูรณ์ (Complete Planning) การวางแผนเฉพาะสิ่งสำคัญ (Critical Point Planning) การแสวงหาโอกาส (Opportunistic Strategy) และการตั้งรับ (Reactive Strategy) ซึ่งจะทำการวัดจาก แบบสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เรียงลำดับความสำคัญของจุดหมาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ในการทำธุรกิจ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 6 เป้าหมาย ประกอบด้วย แสดงการริเริ่ม กลยุทธ์ใหม่ทาง

การตลาด ปรับปรุงการผลิต ทำดีกว่าคู่แข่ง ขยายงาน และทำกำไรให้มากขึ้น แล้วให้ผู้ถูก
สัมภาษณ์อธิบายถึงเหตุผลในการเลือกเป้าหมายที่สำคัญที่สุด 2 อันดับแรก หลังจากนั้น
ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ประเมินคะแนนกลยุทธ์ทางธุรกิจทั้ง 4 ด้านของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยมีคะแนน
เต็ม 5 คะแนน

เครื่องมือวัดภูมิความรู้ความชำนาญ

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ภูมิความรู้ความชำนาญซึ่งวัดได้จากทั้ง 3 ตัวแปร มีดังต่อไปนี้

1. ระยะเวลาในการศึกษา (Education Year)

ระยะเวลาในการศึกษา วัดจาก จำนวนปีที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลจริงที่ได้จาก
การสัมภาษณ์

2. ประสบการณ์ในการบริหาร (Experience in Management)

ประเมินด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นรายบุคคล และทำการประเมินด้วย
มาตรลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 อันดับภาค

3. ความชำนาญในวิชาชีพ (Skill)

ประเมินด้วยแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นรายบุคคล และทำการประเมินด้วย
มาตรลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 อันดับภาค

เครื่องมือวัดความสำเร็จ

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้วัดความสำเร็จทั้ง 11 ตัวแปร มีดังต่อไปนี้

1. แนวโน้มของกำไร

วัดจากแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นรายบุคคลจำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าคะแนน
ตั้งแต่ 1 ถึง -1 คะแนน

2. แนวโน้มของจำนวนลูกค้า

วัดจากแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นรายบุคคลจำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าคะแนน
ตั้งแต่ 1 ถึง -1 คะแนน

3. แนวโน้มของยอดขาย

วัดจากแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นรายบุคคลจำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าคะแนน
ตั้งแต่ 1 ถึง -1 คะแนน

4. แนวโน้มของธุรกิจโดยรวม

วัดจากแบบสอบถามด้วยภาพของเบรูดอร์ล เพรสเซนดอร์ฟเฟอร์ และซิกเกลอร์ (Beuederl, Presisendoerfer & Ziegler, 1992) โดยมีค่าคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 7 คะแนน

5. การประเมินความสำเร็จโดยผู้อื่น

วัดจากแบบสอบถามที่ประเมินโดยบุคคลภายนอกที่รู้จักผู้ประกอบการ เช่น พนักงาน เพื่อน ญาติ เป็นต้น ด้วยมาตราลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 อันดับภาค ตั้งแต่ไม่ประสบความสำเร็จเลยจนถึงประสบความสำเร็จมาก

6. ความพึงพอใจในความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

วัดจากแบบสอบถามที่ประเมินค่าด้วยตนเอง ด้วยมาตราลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 อันดับภาค ตั้งแต่ไม่ประสบความสำเร็จเลยจนถึงประสบความสำเร็จมาก

7. ความพึงพอใจในฐานะเจ้าของกิจการ

วัดจากแบบสอบถามประเมินค่าด้วยตนเองด้วยรูปภาพหน้าคน 7 ภาพ ตั้งแต่หน้าบูดบึ้งมากจนถึงรูปหน้ายิ้มแฉ่ง มีค่าคะแนนตั้งแต่ -3 ถึง 3 คะแนน และแบบสอบถามที่เป็นมาตราลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 อันดับภาค

8. ความพึงพอใจในรายได้

วัดจากแบบสอบถามประเมินค่าด้วยตนเองด้วยรูปภาพหน้าคน 7 ภาพ ตั้งแต่หน้าบูดบึ้งมากจนถึงรูปหน้ายิ้มแฉ่ง มีค่าคะแนนตั้งแต่ -3 ถึง 3 คะแนน

9. จำนวนพนักงานในปัจจุบัน

วัดจากแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเป็นรายบุคคลจำนวน 3 ข้อ โดยมีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง -1 คะแนน

10. มูลค่าของเครื่องจักรและอุปกรณ์หากมีการขายกิจการ

วัดจากแบบประเมินผู้ถูกสัมภาษณ์ ด้วยมาตราลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 อันดับภาค ตั้งแต่ไม่ประสบความสำเร็จเลย จนถึงประสบความสำเร็จมาก

11. การประเมินโดยผู้สัมภาษณ์

ข้อวัดนี้ได้จากแบบประเมินจำนวน 1 ข้อ ซึ่งเป็นข้อความทางบวก แบบลิเคิร์ตสเกล มี 5 อันดับภาค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอนัดสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ทำความเข้าใจการแนะนำตนเอง และบอกถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงานวิจัย ความสำคัญของข้อมูล และยืนยันการรักษาความลับของข้อมูลแก่ผู้ประกอบการ
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวิธีการที่ได้รับการฝึกหัด พร้อมทั้งขอให้ผู้ประกอบการช่วยตอบแบบสอบถามสำหรับประเมินลักษณะผู้ประกอบการ ภายหลังจากการสัมภาษณ์
4. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ลงรหัสข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย จะทำการทดสอบโดยใช้ค่าสถิติต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1
แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์
สมมติฐานที่ 1 : ผู้ประกอบการที่มีเพศต่างกันจะมีกลยุทธ์ทางธุรกิจ ภูมิความรู้ความชำนาญ และความสำเร็จแตกต่างกัน	t - test
สมมติฐานที่ 2 : ผู้ประกอบการที่มีอายุต่างกันจะมีกลยุทธ์ทางธุรกิจ ภูมิความรู้ความชำนาญ และความสำเร็จแตกต่างกัน	One-Way ANOVA
สมมติฐานที่ 3 : กลยุทธ์ทางธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของ ผู้ประกอบการ	Pearson Product Moment Correlation
สมมติฐานที่ 4 : ภูมิความรู้ความชำนาญมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของ ผู้ประกอบการ	Pearson Product Moment Correlation
สมมติฐานที่ 5 : กลยุทธ์ทางธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภูมิความรู้ความชำนาญ	Pearson Product Moment Correlation